Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamista koskeva yhteistoimintasopimus 1.1.2027

KH 23.11.2026 § 408

Valmistelija

Kaupunginlakimies Roosa Aaltonen
roosa.aaltonen@savonlinna.fi, p. 050 401 7788
Yrityspalvelujohtaja Juha Turtiainen
juha.turtiainen@savonlinna.fi, p. 044 571 5853

Selostus

Lainsäädäntö

Laissa maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010) säädetään kuntien vastuusta maaseutuhallinnon viranomaistehtävien järjestämisessä. Tehtävät liittyvät muun muassa maatalouden tukijärjestelmiin sekä muihin laissa säädettyihin maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtäviin. Kunnan maaseutuelinkeinoviranomaisella tarkoitetaan kunnan tai kuntayhtymän toimielintä tai viranhaltijaa, joka hoitaa lain mukaisia maaseutuhallinnon tehtäviä yhden tai useamman kunnan alueella.

Lain 2 §:n mukaan kunta vastaa siitä, että maaseutuhallinnon tehtävät järjestetään sen alueella Euroopan unionin ja kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

Lain 4 §:ssä säädetään maaseutuhallinnon toiminnallista kokonaisuutta ja henkilöstöä koskevista vähimmäisvaatimuksista. Toiminnallisen kokonaisuuden alueella tulee olla vähintään 800 maatalousyrittäjää, jotka ovat hakeneet maatalouden tukia. Lisäksi tehtäviä tulee hoitaa yhteisen johdon alaisuudessa vähintään viisi viranhaltijaa tai toimihenkilöä. Heistä vähintään yhden tulee hoitaa maaseutuhallinnon tehtäviä päätoimisesti ja johtaa tehtäviä hoitavaa yksikköä.

Jos edellä mainitut laissa säädetyt vaatimukset eivät kunnassa täyty, kunnan on liityttävä vaatimukset täyttävään maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueeseen (yhteistoiminta-alue).

Lain 6 §:n mukaan yhteistoiminta-alueen muodostamiseksi siihen liittyvien kuntien on sovittava kuntalain mukaisesti, että yksi kunta tai kuntien perustama kuntayhtymä vastaa maaseutuhallinnon järjestämisestä yhteistoiminta-alueella lain tarkoittamalla tavalla. Kuntalain (410/2015) 54 §:n mukaisesti kunnat voivat sopimuksella antaa viranomaistehtävän toisen kunnan hoidettavaksi.

Nykyinen järjestämistapa

Savonlinnan kaupungin hallintosäännön 11 luvun 75 §:n mukaan keskushallinnon tehtävänä on järjestää tarvittavat maaseutuhallinto- ja maaseutuelinkeinopalvelut. Keskushallinto toimii kaupunginhallituksen alaisena.

Savonlinna ja Enonkoski muodostavat tällä hetkellä Itä-Savon maaseututoimen yhteistoiminta-alueen. Savonlinnan kaupunki vastaa alueen maaseutuhallinnon järjestämisestä vastuukuntana. Nykyinen yhteistoiminta perustuu Savonlinnan kaupunginhallituksen 5.9.2016 § 349 hyväksymään yhteistoimintasopimukseen ja sitä myöhemmin

päivittäneeseen kaupunginjohtajan viranhaltijapäätökseen 18.4.2023 § 22/2023.

Rantasalmen kunnan vastuulla oleva maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alue puolestaan käsittää Juvan, Joroisten, Rantasalmen ja Sulkavan kunnat.

Uuden yhteistoiminta-alueen muodostaminen

Savonlinnan kaupunki ja Rantasalmen, Joroisten, Juvan, Sulkavan ja Enonkosken kunta ovat neuvotelleet nykyisten maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueiden yhdistämisestä. Neuvottelujen perusteella Juva, Joroinen, Rantasalmi, Sulkava, Enonkoski ja Savonlinna muodostaisivat 1.1.2027 alkaen yhden maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen. Rantasalmen kunta toimisi yhteistoiminta-alueen vastuukuntana ja vastaisi maaseutuhallinnon lakisääteisten tehtävien järjestämisestä kaikkien kuuden kunnan alueella.

Järjestelyn seurauksena Savonlinnan kaupunki ei enää 1.1.2027 alkaen vastaisi maaseutuhallinnon järjestämisestä, vaan järjestämisvastuu siirtyisi Rantasalmen kunnalle yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Samassa yhteydessä Savonlinnan kaupungin maaseutuhallinnon tehtävissä työskentelevä henkilöstö siirtyisi Rantasalmen kunnan palvelukseen liikkeenluovutuksena. Uusi muodostettava yhteistoiminta-alue täyttää maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa annetussa laissa säädetyt toiminnallista kokonaisuutta ja henkilöstöä koskevat vähimmäisvaatimukset.

Neuvottelujen tuloksena laadittu maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen muodostamista koskeva sopimusluonnos on liitteenä 1. Kyse on kuntalain 54 §:n mukaisesta sopimuksesta viranomaistehtävän hoitamisesta. Sopimus korvaa Savonlinnan kaupungin ja Enonkosken kunnan välisen sopimuksen, joka päättyy uuden yhteistoimintasopimuksen hyväksymisellä ilman erillistä irtisanomista.

Sopimuksen keskeinen sisältö:

- Rantasalmen kunta hoitaa vastuukuntana kaikki sopijakuntien maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävät, ja niistä vastaa Rantasalmen kunnanhallitus. Yhteistoiminta-alueen johtajana toimii Rantasalmen kunnan maaseutupäällikkö.
- Vastuukunta raportoi muille sopijakunnille toiminnasta ja taloudesta sekä kuulee niitä ennen olennaista, talousarviosta poikkeavaa ratkaisua, jolla on merkittävä vaikutus kustannusosuuksiin.
- Rantasalmen kunta toimii rekisterinpitäjänä sille siirrettyjen viranomaistehtävien osalta ja ruokahallinnon tietovarannon yhteisrekisterinpitäjänä lain 560/2021 mukaisesti. Sopimus sisältää maksajavirastotehtävien edellyttämät määräykset, kuten hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvauksen, tietoturvavastuut ja arkistoinnin.
- Asiointi tapahtuu pääasiassa sähköisesti ja puhelimitse. Sopijakunnat osoittavat asiakastapaamisiin ja asiakirjojen vastaanottoon tarvittavat tilat maksutta.
- Kustannukset jaetaan talousarviovuotta kaksi vuotta edeltävän vuoden tukiviljelijöiden lukumäärän ja maksettujen viljelijätukien suhteessa, kumpikin painoarvolla 50 prosenttia. Jakoperusteiden tiedot saadaan Ruokavirastolta. Kustannukset laskutetaan kolme

kertaa vuodessa toteuman mukaan, ja tasauslasku lähetetään seuraavan vuoden helmikuun 15. päivään mennessä.
- Vuonna 2027 sopijakunnan kustannusosuus ei saa jakoperusteen muutoksen johdosta nousta vuoden 2026 kustannuksiin ja aiempaan kustannusjakoon perustuvaa enimmäisosuutta suuremmaksi. Enimmäisosuudet kirjataan sopimuksen liitteeseen. Enimmäisosuus ei koske palkankorotuksia, muuta kustannustason nousua eikä lainsäädännön tai maksajaviraston vaatimusten muutoksia.
- Savonlinnan kaupungin maaseutuhallinnon henkilöstö siirtyy Rantasalmen kunnan palvelukseen liikkeen luovutuksena. Siirron ehdoista sovitaan erillisellä liikkeenluovutussopimuksella.
- Maatalousyrittäjien lomituspalvelut eivät kuulu sopimukseen.
- Sopimus on voimassa toistaiseksi. Sopijakunta voi irtisanoa sen päättymään seuraavan kalenterivuoden lopussa. Rantasalmen kunnan irtisanoessa sopimus päättyy kaikkien sopijakuntien osalta. Sopimuksen päättyessä tai sopijakunnan irtautuessa henkilöstöä, omaisuutta, keskeneräisiä asioita ja muita järjestelyjä koskevista asioista sovitaan erikseen, tehtävien keskeytymätön hoito turvataan ja kustannukset kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Sopimus tulee voimaan 1.1.2027 edellyttäen, että kaikkien sopijakuntien toimivaltaiset toimielimet ovat hyväksyneet sen.

Päätöksenteko

Yhteistoimintasopimuksella Savonlinnan kaupungin maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien järjestämisvastuu siirtyy 1.1.2027 Rantasalmen kunnalle, joka toimii uuden yhteistoiminta-alueen vastuukuntana. Kyse on kaupungin lakisääteisten tehtävien järjestämistapaa koskevasta periaatteellisesti merkittävästä ratkaisusta. Koska toimivaltaa tällaisesta järjestämisvastuun siirtämisestä ei ole hallintosäännössä osoitettu muulle toimielimelle tai viranhaltijalle, asiasta päättää kaupunginvaltuusto.

Yhteistoimintasopimuksen toteuttamiseen liittyvästä Savonlinnan kaupungin maaseutuhallinnon henkilöstön siirtymisestä Rantasalmen kunnan palvelukseen sovitaan erillisellä liikkeenluovutussopimuksella. Liikkeenluovutussopimus on valtuuston järjestämisvastuun siirtämistä koskevan päätöksen täytäntöönpanoa ja koskee erityisesti kaupungin asemaa työnantajana sekä henkilöstön siirtymiseen liittyviä oikeuksia, velvollisuuksia ja vastuita. Savonlinnan kaupungin hallintosäännön 60 §:n mukaan virkasuhteeseen ja viranhaltijaan liittyvistä asioista, joista säädetään laissa, päättää kaupunginhallitus, jollei laissa ole toisin säädetty tai hallintosäännössä muuta määrätty. Erillisen liikkeenluovutussopimuksen hyväksymisestä päättää siten kaupunginhallitus sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto on hyväksynyt järjestämisvastuun siirtämisen ja yhteistoimintasopimuksen.

<u>Vaikutusten ennakkoarviointi</u>

Vaihtoehto 1: Uuden yhteistoiminta-alueen muodostaminen

Uuden yhteistoiminta-alueen muodostaminen turvaa maaseutuhallinnon lakisääteisten tehtävien järjestämisen riittävän laajassa toiminnallisessa kokonaisuudessa. Laajempi henkilöstöpohja parantaa palvelujen jatkuvuutta, sijaistamismahdollisuuksia ja osaamisen hyödyntämistä sekä vähentää toiminnan henkilösidonnaisuutta. Palvelut järjestetään

pääasiassa sähköisesti ja puhelimitse, mutta Savonlinnassa säilyy mahdollisuus asiakastapaamisiin ja asiakirjojen vastaanottamiseen. Asiakasvaikutusten arvioidaan siten olevan kokonaisuutena vähäisiä. Savonlinnan kaupungin järjestämisvastuu ja operatiivinen päätösvalta siirtyvät Rantasalmen kunnalle. Samalla Savonlinnan maaseutuhallinnon henkilöstö siirtyy Rantasalmen kunnan palvelukseen liikkeenluovutuksena.

Muutos edellyttää siirtymävaiheessa henkilöstöä, asiakkaita, tietojärjestelmiä, asiakirjahallintoa ja keskeneräisiä asioita koskevien järjestelyjen hallittua toteuttamista. Pidemmällä aikavälillä suurempi organisaatio vähentää toiminnan jatkuvuuteen ja henkilöstöresursseihin liittyviä riskejä.

Savonlinnan nykyiset maaseutuhallinnon kustannukset ovat noin 107 000 euroa vuodessa ja uuden yhteistoiminta-alueen mukaisen kustannusosuuden arvioidaan olevan noin 81 000 euroa vuodessa. Arvioitu säästö on siten noin 26 000 euroa vuodessa. Pitkällä aikavälillä kustannuksiin vaikuttavat yhteistoiminta-alueen kokonaiskustannusten sekä sopimuksessa määriteltyjen kustannustenjakoperusteiden kehitys.

Päätöksellä ei arvioida olevan merkittäviä lapsi- tai ympäristövaikutuksia. Kokonaisuutena vaihtoehto tukee lakisääteisten palvelujen toimintavarmaa ja kustannustehokasta järjestämistä sekä kuntien välisen yhteistyön hyödyntämistä.

Vaihtoehto 2: Uuteen yhteistoiminta-alueeseen liittymättä jättäminen

Uuteen yhteistoiminta-alueeseen liittymättä jättäminen välttäisi organisaatiomuutoksen ja siihen liittyvät henkilöstö- ja siirtymävaiheen vaikutukset. Savonlinna säilyttäisi järjestämisvastuun, oman henkilöstön ja nykyisen päätösvallan sekä asiakkaille tutut toimintatavat.

Toisaalta nykyiseen henkilöstörakenteeseen liittyvä sijaistus- ja jatkuvuusriski säilyisi eikä laajemman yhteistoiminta-alueen mahdollistamia toiminnallisia ja taloudellisia hyötyjä saavutettaisi. Kaupungin vuosittaiset kustannukset olisivat nykyisen arvion perusteella noin 26 000 euroa vaihtoehtoa 1 korkeammat.

Nykytilan säilyttämisen edellytyksenä on lisäksi, että maaseutuhallinnon järjestäminen täyttää jatkossakin laissa säädetyt toiminnallista kokonaisuutta ja henkilöstöä koskevat vähimmäisvaatimukset. Mikäli nykyinen yhteistoiminta-alue ei täytä näitä vaatimuksia, nykytilan säilyttäminen sellaisenaan ei ole oikeudellisesti toteuttamiskelpoinen vaihtoehto.

Toimivalta

Hallintosääntö 75 §, kuntalaki 39 §

Esittelijä

Vt. kaupunginjohtaja Ma Ding

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että Savonlinnan kaupunki siirtää maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien järjestämisvastuun Rantasalmen kunnalle 1.1.2027 lukien ja hyväksyy tätä koskevan liitteenä 1 olevan yhteistoimintasopimuksen.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet Kaupunginvaltuusto

KV 30.11.2026
732/14.03.00.07/2026

Kaupunginhallituksen
päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto

1. päättää, että Savonlinnan kaupunki siirtää maaseutuelinkeinoviranomaisen tehtävien järjestämisvastuun Rantasalmen kunnalle 1.1.2027 lukien ja
2. hyväksyy tätä koskevan liitteenä 1 olevan yhteistoimintasopimuksen.

Päätös